

SIMONA
ANTONESCU

Hanul lui Manuc

roman

POLIROM
2018

Cuprins

BOIERII SĂMĂRGHITENI

Mușcata din talpă	7
Aurică ispravnicul	13
Cula bătrânească	18
Curtea Veche – zapis de cumpărare	27
Condica lui Aurică	41
Bob de bun în măr domnesc	52
Ospăț la Mironești	66
Miere. Ceară. Sare. Grâu	77
Cufărul de pe rădvan	86
Frecatul picioarelor boierului	90
În livadă, peste iaz	103

UN HAN CUM NU S-A MAI VĂZUT

Coșmarul lui Manuc	119
Afaceri mari și mici. Primi chiriași	130
Inima Hanului lui Manuc	134
Cufărul din temelie	140
Ilarie	146
Solie de la Constantinopole	151
Aceasta însemna război	157
Păzitul Usturoiului	167
Taine de dragoste	175
Duhurile rele scăpaseră în lume	186
Frunză verde de dudău, de la Nistru la Buzău	197
Crăciun însângerat	204
Panică în București	220

Taina nașterii Ruxandrei	233
Cincisprezece ani	241
Iancu Jianu	254

O MIE DE CADÂNE, O MIE DE IENICERI

Aisha	269
Ismail	284
Se schimbă din nou sultanii	302
O sută cincizeci de păsări	321
Prisaca	336
Noapte albă în Mironești (Ieși, pojar!)	362
Manuc Bei	383
Ramadan	414
Fuga din Constantinopole	433

DOUĂ RÂURI

Prima zăpadă	461
Vechile Capitulații	480
Hanul lui Manuc	499
O lume fără Ilenuța	516
Ziua Pelinului	545
Ne dați fata?	578
Pregătiri de pace	596
Ruxandra poartă prunc	608
Mușcata din talpă	619
Pacea de la București (Două râuri în aceeași albie)	633

În zilele de dinaintea plecării către Moldova, Alioșa traversa o perioadă în care plăcerile sale erau orânduite: să lupte, să bea, să iubească. Aceasta mai cu seamă din pricină că era gradul cel mai mărunț între cei ce se adunau joia la popota din Sankt Petersburg, cu balalaici și dansatoare desculțe strecurate înăuntru după miezul nopții. Ba încă și mai mult decât atât, era și cel mai tânăr, iar părul său de un blond copilăresc nu-l ajuta cu nimic la impunerea unei oarecare seriozități.

Acestea toate, plus refuzul pe care-l căpătase de la țigăncușa cu balalaica, stârniră în el dorința aprigă de a porni lupte crâncene cu dușmani pe potriva staturii sale de uriaș, căci natura păruse să-și fi uitat măsurile sale obișnuite atunci când clădise pe Alioșa. Pusese să fie biciuită țigăncușa cea increzută, dar șfichiuitul celor trei plesne nu-l mulțumi, așa că puse el însuși mâna pe bici și lovi de câteva ori carnea pe care ar fi dorit să o iubească.

Avea să plece în Principatele Române, avea să dea piept cu turcii și avea să se întoarcă apoi acasă, acoperit de glorie și cu Ordinul Sfântul Gheorghe la cordonul sabiei, de vreme ce familia din care provenea nu avea un rang suficient de înalt cât să i se îngăduie să poarte decorația la piept ori la gât.

În dimineța zilei aceleia știu că urmează să se petreacă ceva. Oamenii erau posomorâți și mocneau revolte fără speranțe din pricină că mărșăluiseră în ziua de Crăciun. Cu toții se așteptaseră ca în Sfânta Zi să facă popas undeva și să petreacă, mai cu seamă că hrană era din belșug prin părțile locului. Ofițerii însă îi zoriseră fără milă, greul căzând pe infanteriștii din fruntea coloanei. În spatele lor, cavaleria – toți aleși pe sprânceană, unul și unul, numai bărbați lungi în picioare și lați în umeri – își juca bidiviii în buiestru, păstrând cu greutate ritmul mersului așa cum îl stabileau infanteriștii.

Pentru gloria împăraților Rusiei și descurajarea oricăror amenințări, cavaleria avusese dintotdeauna cei mai mari armăsari, cai uriași încălecați de bărbați la fel de impunători. Atunci când intrau în luptă, alergând mîncînd pămîntul, capetele soldaților se lipeau de ale cailor lor, rămînînd la vedere, ridicat, numai brațul înarmat cu vreo topo-rîșcă ori o sabie. Oricît de mare și de veche ar fi fost familia din care se trîgea dvorianinul, fără statura impunătoare nu ar fi fost cu putință să fie acceptat în trupele de cavalerie.

Alioșa nu avusese astfel de probleme, căci era cît ursul.

Cumpărarea și mai apoi întreținerea calului i-au dat bătăi de cap, căci candidatul trebuia să vină cu propriul său animal, căruia să fie în stare să-i plătească cheltuielile de întreținere, dar ai săi de-acasă au fost de acord să sacrifice din bunăstarea lor, în schimbul mîndriei de a avea un cavalerist în familie. Solda sa de abia trei sute douăsprezece ruble pe an nu ar fi ajuns de nutreț calului nici pe trei luni încheiate.

— *Zdarovie, rebiata*¹! îi salutase cu entuziasm chiar Excelența Sa Generalul Miloradovici, comandantul trupelor aflate în marș, la prima oră a dimineții.

Porușnicii îi aliniaseră fără să le repeadă nicio vorbă grea, astfel ca oamenii să se arate binedispusi. Apoi îi porniseră către ieșirea din Buzău, la vale spre București. Când ieșiră în câmp deschis, porușnicii călare prinseră a alerga în sus și în jos de-a lungul coloanei, anunțând:

— Inspectie! Trupă, pregătiți pentru inspectie!

Așadar, aceasta era pricina pentru care fuseseră tratați bine în dimineața zilei a doua de Crăciun: Excelența Sa dorea să inspecteze trupele.

Alioșa simțea însă că este ceva mai mult decît atât. Infanteriștii își îndreptau umerii, verificau tunicile deasupra pieptului și săltau armele în

1. *Zdarovie, rebiata* – noroc, băleți (lb. rusă).

spate, căutând pe general din priviri. Ochii verzi, spălăciți, ai generalului treceau pe deasupra trupelor sale, abia remarcând ici-colo câte o uniformă ori un chip.

— *Zdarovie, rebiata!*

— Sa trăiți, Excelența Voastră! izbucnise salutul din treizeci de mii de piepturi, cu toții mândri că – din motive necunoscute – se ridicaseră până la onoarea de a le vorbi însuși Excelența Sa.

— Băieți, vorbi generalul, ridicându-se ușor în scări și păstrând dreapta pe mânerul sabiei. Ne așteaptă o zi mare. În numai câteva ceasuri ne vom întâlni cu trupele turcești, puține la număr și lipsite de informații. Ei nu știu că suntem aici. Noi știm că ei sosesc. Să folosim cele dintâi minute în care le vom oferi această surpriză, ca să câștigăm în fața lor autoritate. Să-i primim așa cum niște coloși ca voi trebuie să primească niște sărmane vietăți mărunte ca ei.

Cuvintele deșteptau în sufletele oamenilor orgoliul care le umflau piepturile. Trupele izbucniră în ovații pe care însă Excelența Sa le potoli imediat, ridicând mâinile amândouă deasupra capului.

— Băieți, continuă el. Nu uitați că trebuie să păstrăm taina locului în care ne aflăm, cât mai mult timp cu putință. Pentru turci, trebuie să fim o apariție neașteptată, să ne nască chiar zăpada acestui câmp. Sunteți mai mulți, mai puternici și mai învățați cu iernile. Zăpada luptă alături de noi, căci ne cunoaște și o știm.

Li se explică apoi strategia luptei. Porușnicii se împărțiră printre escadroane și ei aflară că aveau de păstrat ordinea și mai ales liniștea, chiar și după ce trupele turcești îi vor fi văzut, până în momentul în care vor auzi ordinul de luptă. Aflară cum cavaleria va sta ascunsă în sat la Glodeanu, de unde se va ivi numai atunci când turcii vor fi cu toții printre ei, așa fel ca să-i prindă la mijloc, iar ei să-i poată lovi din toate părțile deodată.

Oamenii erau entuziasmați. Se simțeau invincibili și erau mândri că sunt conduși de o minte

atât de ageră. Alături de întreaga cavalerie, Alioșa porni către Glodeanu, într-un galop nebunesc printre munții de zăpadă ridicați peste tot împrejurul lor, impresurându-i într-un nor alb din care se ivea la răstimpuri câte un braț înarmat ori câte o flamură purtând pe Sfântul Gheorghe.

Lupta care începu în depărtare trimitea până la ei sunete înfundate, deformate și greu de recunoscut. Îi păru mai întâi că aude urletele de atac ale turcilor, și își închipui trupele lor așteptând neclintite, în tăcere, așa cum poruncise generalul, ca să tulbure și să deruteze dușmanul. Apoi, totul se liniști brusc, pentru ca imediat să se ridice spre cer numai glas de animal, caii nechezând cu turbare și, parcă, dacă închidea ochii și ascutea bine urechile, scrâșnet de săbii.

La semnalul hotărât, scoaseră caii din curțile sătenilor, încălecară și porniră la atac, cu săbiile înainte, mănând armăsarii într-un galop sălbatic peste câmpul troienit.

Alioșa era numai unter-ofițer¹, iar acceptarea lui de către camarazii cu adevărată descendență nobilă îi umplea inima de mândrie și-i dădea aripi. Nimeni nu va mai râde de el niciodată, după această cursă umăr la umăr cu toată spuma cavaleriei Armatei Imperiale. Nimeni nu va mai îndrăzni să-i ciufulească parul blond cu mâna, cum faci doar copiilor mici, nimeni nu-i va mai refuza propunerile tainice de dragoste și nu va mai glumi pe seama calului pe care i-l întreținea familia.

Turcii îi văzură, și lupta încrămeni pentru o clipă în aerul înghețat al dimineții. Apoi își reluară încleștările, cu vădită spaimă, în ritmul din ce în ce mai iute al loviturilor.

Porușnicii înștrară călăreții pe o distanță suficient de mare cât să prindă întregul câmp de bătălie. Flancurile aveau ordin să se închidă într-o jumătate de arc, iar grosul cavaleriei înainta drept spre mijlocul liniei luptei.

1. Unter-ofițer – caporal în armata rusă.

În mijlocul iureșului general, în spatele unui cal mort, un ienicer cu turban verde își vârâse iataganul în teacă, semn de mare curaj atunci când luptele deja se dădeau corp la corp, și isprăvea de încărcat o flintă. Într-un chip de neînțeles, nimeni nu părea să-l vadă. Alioșa uită să mai strige alături de ceilalți călăreți, îndreptându-și toată atenția către acest turc neobrăzat pe care nu-l oprea nimeni să-și ducă planul la îndeplinire. Îl văzu întinzând brațul, ochind un călăreț din capătul flancului stâng și trăgând.

Ofițerul căzu în zăpadă, stârnind lui Alioșa o mulțime de gânduri numai începute și lăsate așa, neterminate. Căzuse Ivan, Vanea cel cu patru surori acasă, toate știau să cânte la pian, motiv pentru care Alioșa știa că nu s-ar uita niciodată la unul ca el. Ivan îi împrumutase aseară țesala ca să-și pregătească bidiviul pentru astăzi, iar el încă nu îndrăznise să-i spună *Vanea*, ca toți ceilalți, așa că acum se hotărâse să-și ia inima în dinți și să-i zică și el așa.

Turcul isprăvise din nou de încărcat flinta și se ridicase în picioare, muncindu-se să-și păstreze echilibrul pe trupul calului mort. Căpătase curaj, iar acum voia să țintească de la înălțime.

Alioșa înfipse pîntenii în burta calului cu sălbăticie, știind bine că îl va speria, dar mizând pe aceasta. Săgetat de durere tocmai în mijlocul galopului, calul scoase un nechezat prelung, ochii îi ieșiră din orbite de spaimă și, dintr-un salt, fu lângă turcul urcat pe leșul animalului.

Sabia rusului intră în pieptul turcului până la jumătatea lamei.

Degetul lui Jamal, încordat pe trăgaci și pregătit să trimită cel de-al doilea glonț, se muie. Slăbiciunea pătrunse apoi iute în tot brațul, iar patul flintei îi alunecă ușor de pe umăr. Gândul lui Jamal alergă la corbul pe jumătate îngropat în troiene, și îl învinui de cele ce se petreceau. El, corbul, poartă toată vina, căci de nu i-ar fi ieșit în cale, atunci lucrurile ar fi stat altfel.

Privi în sus către atacatorul său, și înțelese că a fost răpus de o bestie uriașă cu ochii mari, bulbucăți înspăimântător, cu bale fierbinți scurgându-i-se dintre colții dezveliți anume ca să bage groaza în el, și scoțând flăcări pe nările cât pumnul său de mari. Arătarea necheză, fornind pe nări și scuturând capul cu furie, ori poate numai cu spaimă, dar Jamal nu se pricepea să deosebească furia de spaima unor astfel de fiare.

Apoi, nimic nu mai avu importanță. Uită până și de cele șaptezeci și două de fecioare cu trupurile de mosc și ambră ce ar fi trebuit să-l aștepte în rai, de ar fi căzut în luptă.

Pacea despre care-i vorbisera imamii în scurta lui copilărie era aici. Fusese dintotdeauna aici, peste tot, numai el nu se învrednicise până acum să se lepede de toate și să se alature ei. Pacea era în jur, ispititor de aproape, copleșitor de mare, infinită, atât de liniștitoare încât Jamal nu-și mai dori decât să fie una cu ea.

Ultima licărire de viață din ochi o trimise către bestia cu dinții uriași și nările umflate suflând vâne groase de abur fierbinte, și atunci mai apucă să vadă, ivindu-se printre urechile fiarei, tunica roșie cu galoane aurii a rusului, și căciula lui călduroasă cu vulturul imperial în creștet.

Alioșa își scoase sabia din turcul cel îndrăzneț și-l privi cu curiozitate. Rămăsese cu fața către cerul lipsit de culoare, și pielea lui brazdată de semne și cicatrici părea o hartă necunoscută. Cu greu ai fi putut deosebi care sunt ridurile și care sunt semnele bătăliilor. În picioare purta un soi de opinci ciudate din piele roșie, frumos lucrate, cu totul nepotrivite zăpezilor din jur.

Își struni calul și-l întoarse către un grup alăturat. Câțiva turci îl încolțiseră pe Kolenka, iar el își rotea calul ridicat pe picioarele dinapoi între ei, tăind în stânga și-n dreapta cu sabia. Alioșa scoase toporișca pe care o trimise, cu un gest scurt, între omoplații unuia dintre turci, apoi se repezi cu sabia întinsă către altul.